

Prav dobro vemo, kje in kdo so tisti »pedagoški krogi«, ki so poslali »Slovenec« zgoraj citirane vrste. Tem in takim »pedagoškim krogom«, ki so v tesni zvezi z zamirajočim in splošno obsojenim šolskim nadzorstvom na bivšem Kranjskem, umevno ne more biti vseč, da jim odkrito in jasno kažemo pregrehe in napake, ki so jih za vzvišeno in nepristransko službo diskvalificirale. »Boljševiško-revolverske manire« so na njihovi strani, saj so se jih priučili v šoli Kaltenegegerjevega-Susteršičevega nasilstva, ki je pa k sreči izgubilo svojo odurno moč. Le »Slovenec« tem žalostnim eksistencam, žal, odpira svoje predale — kakor se je to svoj čas godilo, ko so nam »pedagogi« enakih kvalitete »iz učiteljskih krogov« metali v lice pariške apaše in barcelonske anarhiste...

Okrog našega lista se zbirajo taki pedagogi, ki hočejo vzpostaviti redno, vzajemno, stvarno in strokovno delovanje vseh faktorjev — torej tudi šolskih nadzornikov — na polju našega vzgojstva in šolstva. Da dosežemo ta smoter, hočemo storiti vse, kolikor nam dolžnosti nalaga naš časnikarski poklic. Ker to »pedagoškim krogom« — dobro so se maskirali — ni po volji, bo brzkone naša pot prava. Počakajmo!

Učiteljstvo in S. L. S.

Pod tem naslovom piše »Slovenec« z dne 23. t. m., da je v višjem šolskem svetu nastalo čudno razmerje moči. »Svobododomiseino učiteljstvo inia v njem dva zastopnika in mestna občina je poslala kot zastopnika staršev še tretjega. Nikakor ne razumemo, kako naj bo edini svobododomiselni učitelj zastopnik staršev, ko je vendar ogromna večina ljudstva proti svobododomiseizmu... Če svobododomiselno učiteljstvo hoče trkati na svojo veliko večino, s katero si je mandate osvojilo, greši proti pravemu demokratizmu, ki hoče, naj se zdravo uveljavijo vse sile. Kolikor pa je večinski princip veljaven in za red naravnost potreben, gre prvenstvo ravno učiteljstvu Slomškove zveze... Zadnji shod V. L. S. se je za Slomškovo zvezo oglašil z elementarno vihravostjo...»

Če preskočimo deloma skvarjeno logiko »Slovenčevega« notičarja, se moramo ustaviti ob zadnjem shodu V. L. S., ki se je vršil v ljubljanskem Unionu, kjer so res gremeli proti »liberalnemu« (= svobododomiselnemu) učiteljstvu, ki da je Slomškovo Zvezo presleparilo za mandat itd. Pripomniti pa je treba, da so gospodje gradili s vojo sodbo na napačnih premisah: na Silvestrovo notico, ki smo jo zavrnili že zadnjič, in na lažnih informacijah, ki so jih dobili od tega in tega. (Kao in od koga, bi lahko določno povedali.) Tako se razpleta krivica naprej, ker ji je vir laž in potvora!

Učiteljski svet se naj posvetuje, kako bi se dalo intrigam in natolcevanjem napraviti konec. Skodujejo našemu ugledu — dobremu imenu in poštenim namenom skupnega delovanja. Intrigant in klevetnik je denunciantov brat! Takega sorodstva nam ni treba!

Na taboru »Svete vojske« je govoril o temi »Mir med nami« znani publicist Alb. Prepeluh-Abditus, ki je na vprašanje: »Torej proč z vsakim medsebojnim bojem?« tako odgovoril: »Tako vprašanje zanikam. Vse življenje je boj, je izpreminjanje danega, je večno presnavljanje naših misli in občutkov. Boj je edina možnost zdravega napredka v človeškem dejanju in nehanju. Toda ta boj mora biti pošten, in zlasti v zadevah javnega življenja načelen. Za idejno podlago naj mu služi spoznanja resnica in pravica. V vseh primerih moramo odklanjati laž kot bojno sredstvo. Mogoče je, da se z lažmi lažje in hitreje dosega male uspehe, toda ne pozabimo, da so tako priborjene zmage le navidezne, hipne, in da se more iz njih roditi le zlo — ker so iz zla porojene. Ne smemo pozabiti, da so takšni, z lažjo priborjeni uspehi vedno v škodo tudi tistemu, ki jih tako pribori, ne zgolj njegovemu nasprotniku. V interesu celokupnosti je tedaj, da izbacimo laž iz svoje srede in se navadimo na poštenost in resnico v vseh primerih življenja. Zmota človeštva, katere zgodovinske priče smo bili mi vsi, je nedvomno pokazala, da se moramo dvigniti iz blata, po katerem smo se plazili, da se moramo odreči nepoštenemu orožju v bojih vsakdanjega življenja. — Ako pravim, naj zavladajo med nami mir, ne mislim s tem na mir brezdelnosti, katerega posledica bi bila vsestransko pomelkuženje, temveč na to, da naj se boj vrši načelno, s pomočjo resnicoljubnosti in pravicoljubnosti. Kakor v zasebnem življenju, tako se moramo tudi v vsem javnem življenju navaditi na poštenost... Do miru pride človeštvo, pride narod, pride posameznik,

ako bomo upoštevali to, kar občutimo in spoznamo za pravično in resnično. Zaman pa bomo hrepeneli po trajnem miru, dokler se bomo prostovoljno uklanjali nasilju krivice in laži.»

Zapišite si v spomin smisel teh besed in — če mogoče — ravnajte se po njih, kadar zopet namerite lok na učiteljstvo v Zavezil! Če ne — bomo morali streljati nazaj!

Iz Jugoslavije.

— **Slavku Pečniku v spomin.** Šel si, dragi, v cvetu mladosti, šele 17 let star, up staršev, ljub prijatelj vsem, ki smo Te poznali! Daroval si svoje mlado, nadebudno življenje na žrtveniku ljubljene Jugoslavije! — Ljubezen do nje Te je gnala kot prostovoljca braniti njene meje proti zemljelačnim, oholim Nemcem. Zapustil si III. letnik mariborskega učiteljskega in v prvih vrstah koroške legije Ti je predrla sovražna krogla srce, ki je ljubilo tako vroče lepo našo domovino! — Pričakovali smo, da Te sprejmemo v svojo sredino kot kolega, zdaj pa žalujemo za Tabo, ki ležiš v metropoli Slovenije. — Ni bilo dano ne žalujočim staršem ne nam, spremiti Te k zadnjemu počitku, a prejmi, mladi junak, tem potom poslednji pozdrav! — Žalujočim roditeljem naše globoko sožalje! Potolaži naj jih Bog in zavest, da je padel njihov sin kot prostovoljni branitelj svete nam jugoslovanske zemlje. — Slavko dragi, Tvoj spomin bo živel v naših srcih in bo zapisan z zlatimi črkami v povestnici jugoslovanskega junaštva. Bodi Ti lahka zemljica! — ek.

— **Poziv slovenskemu učiteljstvu v predzadnji števi.** »Učit. Tov.« z dne 10. januarja t. l. je pač popolnoma umesten, a menda velja res samo le slovenskemu učiteljstvu. Kaj pa je z onim delom našega učiteljstva, ki je ves čas odločno kazal svoje narodno renegatstvo, ki ni bil član naših slovenskih učiteljskih društev, ampak nemških, dasi je služil svoj kruh na slovenskih šolah? — Čez noč so se ti poprej tako zagrizeni nemškutarjski elementi prelevili v navdušene Jugoslovane, sedaj pa jih naše organizacije prav dobrodušno sprejemajo. Odkritosrčni pristaši naših organizacij ti ljudje ne morejo biti! Kako? Saj bi si nadedli poleg strašnega greha narodnega odpadništva nov greh, greh nehvaležnosti napram tistim, ki so jih pod obljubo nemškutarjenja nastavljali, ne oziraje se vsaj nekoliko na njih duševno sposobnost in stanovsko naobrazbenost. In ti ljudje, ki so svoje narodno mislečje in delavne tovariše denuncirali, jih spravljali na bojna polja, v ječe, ti ljudje naj bi bili sedaj v naših organizacijah z vedno narodnim učiteljstvom isto? Nikdar ne, kjer je količjak zavednosti v društvu! Vun s temi značaji, ali vsaj naj se pokaže do njih ona mrznja, ki si jo za svoja lopovstva po vsej pravici zaslužijo! Sicer pa še vedno trdno sedi na svojih stolčkih ta protežirana gospoda bivših nemških deželnih šolskih svetov in pravnih ne vemo, kdaj misli Narodna vlada tem ljudem posvetiti drugam. Ali hoče v miru pustiti te ljudi, ki jih je proti volji ljudstva in okr. šol. svetov nastavljal štajerski dež. šolski svet samooblastno? Narodna vlada naj potem vzame odgovornost nase, če med ljudstvom zavre in če se utegnejo na teh šolah doigravati dogodki, ki bodo ugledu šole vsestransko v kvar.

— **Okrajni glavar dr. Milko Lubec.** ki je služboval v ministristvu za uk in bogočastje na Dunaju, je prevzet v državno službo v občini Narodne vlade SHS v Ljubljani in prideljen oddelku za uk in bogočastje.

— **Šolski pouk.** Vse one šole, kjer je bil pouk od 13. t. m. zaradi žigosanja bankovcev prekinjen, so z 21. januarjem začele zopet z rednim poukom.

— **Slovenskih knjig za šolsko knjižnico** potrebuje štirirazredna ljudska šola v Črni na Koroškem. Nijamo niti ene slovenske knjige! Zavedni Slovenci, pomagajte! Knjige ali darove v denarju je pošiljati na naslov: Šolsko vodstvo v Črni na Koroškem.

— **Iz Krškega nam pišejo:** Z meščanske šole v Krškem so odšli h koroški legiji prostovoljcev tovariši Iv. Magerl, Albin Zavrl in Leopold Namorš. Na zavodu sta hipoma ostala le ravnatelj dr. Romih in strokovni učitelj Dragotin Humek. Reden pouk je torej nemogoč.

— **Plemenito dejanje.** Iz poročila tovariša Iv. Šmerala, šol. voditelja v Lescah, posnemamo: Dne 2. grudna pret. l. je tukajšnjemu šolskemu vodstvu izročil tov. Franjo Lovšin, nadučitelj na Vinici v Beli Krajini, vsoto 600 K z ustanovnim pismom kot ustanovo za pridnega in ubogega učenca naše šole, namesto da bi

postavil spomenik na grob svojemu bratu Ivanu Lovšinu, ki je kot župnik umrl v Lescah. Tov. Lovšin je odredil, da ima pravico podeljevanja šolsko vodstvo, kar odgovarja edino zdravemu nazoru, ker more le šolsko vodstvo nepristransko razsoditi, kdo je vreden ustanove. Testatorju bodi izrečena najlepša zahvala. Brat bratu je postavil najlepši spomenik!

— **Plemenito dejanje.** Učiteljica Agneza Zupanova je volila v svoji oporoki ubožnim učenkam na šentjakovski dekliški osemrazrednici v Ljubljani znatno vsoto v razdelitev. — Priporočujoč se njihovemu molitvenemu spominu, je želela, da bi bila obdarovankam po malem olajšana letošnja zima in vojna draginja. — Učiteljstvo je ustreglo tej želji pokojne bivše kolegince ter je njen prvi posmrtni godovni dan, 21. t. m., obdarovalo s to zapuščino 26 učenk. Obenem je šolsko vodstvo odredilo, da se je ta dan ob 8. uri zjutraj opravila v šentjakovski cerkvi za zaslužno kolegincjo maša zadušnica, ki so se je udeležile vse učenke in učiteljstvo. — Vsem nam — učiteljicam in učenkam — naj pokojnica, ki je nad 31 let poučevala na naši šoli, biva v blagem, hvaležnem spominu!

— **Umril je dne 21. t. m. v Ljubljani** gosp. Peter Režek, župnik v p., zlatonšašnik, častni občan starotrški itd., brat našega ljubljanskega tovariša Juraja Režka. Pokojni župnik Režek je bil plemenit mož, ki si je s svojim odkritim značajem in konciliantnim vedenjem pridobil splošne simpatije in obče spoštovanje. Svoje duhovniške posle je najdlje obavljal v Starem trgu v Beli Krajini z vnmom, požrtvovalnostjo in ljudomilostjo, da se ga je narod oklepal z vdano ljubeznijo. Umril je po večletni bolehavosti v šentpeterskem župnišču v Ljubljani praznih rok, a z nepregledno vrsto dobrih dejanj, ki so šla za njim. Blagemu možu in zvestemu služabniku Gospodovemu bodi ohranjen časten spomin! Tudi med učiteljskim svetom je imel mnogo pravih prijateljev! Tovarišu Režku, ki ga je z bratom spajala iskrena ljubezen, naše srčno sožalje!

— **Umril je v Ljubljani magistratni** uradnik Stanko Svetina, sin pokojnega našega tovariša Josipa Svetine, nadučitelja v Žalni, star 30 let. Prej je bil služatelj trgovske akademije v Pragi ter je bil tudi literarno delaven, zlasti se je ukvarjal s prevodi iz češčine. Tudi našemu listu je bil sotrudnik. Ljub mu bodi spomin!

— **Okrajni šolski svet v Marenbergu** — razpuščen. Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za uk in bogočastje, je razpuščila okrajni šolski svet v Marenbergu ter poverila njegove posle do nove sestave okrajnemu glavarju SHS v Slovenjgradu.

— **V Zadru je umrl v 74. letu svoje** dobe bivši državni poslanec prof. Virgilij Perič.

— **Sprejemanje častnikov v skupno** vojsko kraljevine SHS. Od poveljstva II. vojnega okrožja v Ljubljani, pers. št. 520, povelje št. 11 z dne 16. januarja 1919, smo prejeli s prošnjo, da objavimo: Na števi. 66 vojne misije v Ljubljani od 12. januarja 1919: Gospod vojni minister kraljevine SHS je odredil, da se bodo vsi aktivni in neaktivni častniki, vojaški duhovniki, zdravniki, računovodje itd., vojaški uradniki ter vsi dotični aspiranti bivše avstro-ogrške armade, ki žele vstopiti v vojsko kraljevine SHS, mogli sprejeti v to z isto šaržo, ki so jo imeli v bivši avstro-ogrski vojski. — Aspiranti se sprejmejo kot podporočniki, a kapetani, ki so bili v tej šarži več kot 2 leti, se sprejmejo kot kopetani I. razreda. — Vsak tak častnik itd. naj vloži prošnjo v dveh izvodih. Izdajo se za to določeni formularji z navodilom na vsa poveljstva. Te tiskovine naj se natančno in lastnoročno po obrazcih izpolnijo. Vsi podatki morajo biti dokumentirani (krstni list, domovnica, poročni list, izpričevala, povelja, dekreti). — V slučaju, da kdo nima dokumentov za podatke, naj te lastnoročno napisane podatke potrdita pri štacijskem ali policijskem poveljstvu dva častnika ali dva ugledna meščana, ki jamčita s svojim podpisom za resničnost podatkov dotičnega častnika. Štacijski, oziroma policijski poveljnik mora potrditi s svojim podpisom in službenim (okroglim) pečatom istinitost podpisov prič. — Vse te prošnje (za vsako osebo v dveh izvodih) naj se do 30. januarja 1919 skupno predložijo poveljstvu II. vojnega okrožja (pers. oddelek). — Neaktivni častniki itd., ki se ne nahajajo več v vojaški službi, se tem potem pozivajo, da takoj izpolnijo gori imenovane prošnje pri štacijskih poveljstvih v Ljubljani, Mariboru, Celju ali Ptuj, pri vojaškem poverjeniku SHS na Dunaju ali pri dopolnilnih poveljstvih Celje, Maribor ali Ljub-

ljana. — Te prošnje morajo biti predložene najkasneje do 25. februarja 1919. — Opominja se, da preti vsem častnikom itd., katerih prošnji ne bodo točno izpolnjeni in pravočasno predloženi, nevarnost, da se kot častniki itd. ne bodo sprejemali v skupno vojsko SHS. — S tem seveda ne bodo nikakor odvezani vojaških dolžnosti v naši državi.

— **Dar tuje v narodne svrhe.** Emilija Gasparetijevega, begunka iz Gorice, rodom Italijanka, je darovala v roke dr. Kalana v Celju 7000 K v razne slovenske narodne in dobrodelne namene.

— **Vojne draginjske doklade, enkratni nabrani prispevek in zvišanje draginjskih doklad za aktivne in vpokojene državne uslužbence.** Aktivnim državnim uslužbencem in vpokojencem se bodo izplačevale vojne draginjske doklade za enkrat v do sedanjih izmeri in pod istimi pogoji do konca meseca junija 1919 na podlagi dosedanjih odredb. Tudi enkratni nabavni prispevek se bo na podlagi tozadavnega sklepa Narodne vlade izplačal za mesec februar 1919 v isti izmeri, kakor za mesec november 1919, in to aktivnim državnim uslužbencem in vpokojencem. Z vprašanjem izboljšanja gnotnega položaja državnih uslužbencev in vpokojencev se vlada intenzivno bavi, toda iz lahkoumljivih razlogov se to vprašanje do se dan še ni moglo končno rešiti, ker z ozirom na izredno obremenitev državnih financ zahteva podrobnih študij. — Narodna vlada je sklenila na svoji 47. seji z dne 17. januarja t. l. predlagati finančnemu ministristvu v Belgradu, da se zviša vsem aktivnim in vpokojenim državnim uslužbencem za mesec januar, februar in marec 1919 dosedanja draginjska doklada za 50%. Po naročilu skupnega finančnega ministra dr. Ninčiča ne sme Narodna vlada dovoliti nikakih novih izdatkov brez dovoljenja finančnega ministristva v Belgradu.

— **Osebnosti.** Višji šolski svet SHS v Ljubljani imenuje začasno: Antona Zdoška za učitelja na ljudski šoli v Pliberku, Andreja Likarja za učitelja na ljudski šoli v Dobri vasi, Josipino Stihovo za učiteljico na ljudski šoli v Guštanju, Vido Sokličevo za učiteljico na šoli v Tolstem vrhu (Guštanj), Alojzija Bulovca za učitelja v Črni na Koroškem, Elizabeto Bromanovo za učiteljico na šoli v Guštanju, Ludovika Komarja za učitelja na enorazrednici v Kozazah pri Dobri vasi, Franca Lužnika za učitelja na šoli v Krejancah pri Galiciji na Koroškem in Antonijo Zaplotnikovo za učiteljico v Krejancah pri Galiciji na Koroškem. — Višji šolski svet SHS v Ljubljani dodeljuje Viktorja Breganta, prov. učitelja, in učiteljico Pavlo Bregantovo (Majcnovo) v začasno službovanje na šolo v Prevaljah. — Višji šolski svet SHS v Ljubljani je odstavil iz javne šolske službe Rudolfa Mörta, nadučitelja v Libeličah, in Josipa Fleissa, nadučitelja v Kotljah in ju dal na razpolago Nemški Avstriji. — Višji šolski svet SHS v Ljubljani je dodelil Milana Vreca v začasno službovanje kot učitelja na mestno deško šolo v Velikovcu. Na isto šolo in v isto službovanje je bil tudi začasno dodeljen Franc Troha. Kot začasni strokovni učitelj na deški meščanski šoli v Velikovcu je bil imenovan Ivan Magerl. Mesto šolskega vodje na dvorazrednici v Smarjeti ob Telenbergu zasede Vekoslav Benko. Kot začasni učitelji so bili imenovani: Franc Kramar na dvorazrednici v Smarjeti ob Telenbergu pri Velikovcu in Anton Gaspari na trirazrednici v Globasnici v velikovškem okraju. — Višji šolski svet SHS v Ljubljani je odstavil iz javne šolske službe začasnega šolskega vodjo Rudolfa Mittangerja v Prevaljah, šolskega vodjo Alojzija Kocha v Lipici, učitelje Friderika Soro v Pliberku, Franca Wuchererja v Krajancih, p. Galicija, Josipa Kobererja v Dobri vasi ter učiteljice Mihaela Rossbacherjevo v Prevaljah, Gabrielo Hierländerjevo v Prevaljah, Josipino Bohrerjevo v Pliberku. — Višji šolski svet SHS v Ljubljani je odstavil od službe Ignacija Weghoferja, ravnatelja meščanske šole v Borovljah in ga dal Nemški Avstriji na razpolago. Njegovo mesto zasede začasno Albin Lajevec, učitelj v Mirni na Dolenjskem. — Višji šolski svet SHS v Ljubljani je odstavil iz javne šolske službe v državi SHS Lea Fortina, učitelja v Smarjeti pri Telenbergu, in Josipa Kullniga, nadučitelja v Smarjeti pri Telenbergu. — Višji šolski svet SHS v Ljubljani je odpustil iz javne šolske službe učiteljico Marijo Krainzevo in Valerijo Tschitschounigovo ter učiteljico ročnih del Sidonijo Hecherjevo, vse v Črni. Nadomestil jih je z učiteljicama Marijo Vizorkovo in Antonijo Ramovsevo. — Višji šolski svet SHS v Ljubljani imenuje Jakoba Wutterja za namestnega učitelja na šoli v Št. Primožu v Podjani. — Višji šolski svet SHS v Ljubljani je odstavil od šolske službe šolskega vodjo

